

Briselē, 2.7.2019.
COM(2019) 309 final

2019/0146 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

**ar kuru groza Padomes Īstenošanas lēmumu 2013/805/ES, ar ko Polijas Republikai
atļauj ieviest pasākumus, atkāpjoties no 26. panta 1. punkta a) apakšpunkta un
168. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu**

PASKAIDROJUMA RAKSTS

Saskaņā ar 2006. gada 28. novembra Direktīvas 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu¹ ("PVN direktīva") 395. panta 1. punktu Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar vienprātīgu lēmumu var atļaut jebkurai dalībvalstij piemērot īpašus pasākumus, lai atkāptos no minētās direktīvas noteikumiem ar nolūku vienkāršot PVN iekasēšanas procedūru vai lai nepieļautu noteiktu veidu nodokļu nemaksāšanu vai izvairīšanos no nodokļu maksāšanas.

Ar vēstuli, kas Komisijā reģistrēta 2019. gada 14. janvārī, Polija pieprasīja pagarināt atkāpi no PVN direktīvas 26. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 168 panta, lai turpinātu a) līdz 50 % ierobežot tiesības atskaitīt priekšnodokli par izdevumiem, kas saistīti ar dažiem mehāniskajiem transportlīdzekļiem, un b) atbrīvot nodokļa maksātājus no PVN maksāšanas par tādu mehānisko transportlīdzekļu izmantošanu, uz kuriem attiecas atkāpe par lietošanu privātiem mērķiem, vai citiem mērķiem, kas nav saistīti ar saimniecisko darbību. Saskaņā ar PVN direktīvas 395. panta 2. punktu Komisija 2019. gada 15. aprīļa vēstulē informēja pārējās dalībvalstis par Polijas pieprasījumu. Komisija 2019. gada 16. aprīļa vēstulē paziņoja Polijai, ka tās rīcībā ir visa informācija, ko tā uzskata par vajadzīgu, lai izvērtētu pieprasījumu.

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

PVN direktīvas 168. pantā ir noteikts, ka nodokļa maksātājam ir tiesības atskaitīt PVN, kas maksājams par precēm vai pakalpojumiem, kurus izmanto ar nodokli apliekamiem darījumiem dalībvalstī, kurā notiek šādi darījumi. Tās pašas direktīvas 26. panta 1. punkta a) apakšpunktā noteikts, ka preču, kas ir saimnieciskās darbības aktīvu daļa, izmantošanu privātajām vajadzībām uzskata par pakalpojumu sniegšanu par atlīdzību, ja PVN par šīm precēm ir bijis atskaitāms.

Attiecībā uz vieglajiem automobiļiem, kas ir daļa no uzņēmuma aktīviem, iepriekš minēto noteikumu piemērošana rada vairākas praktiskas grūtības, jo īpaši tāpēc, ka nav viegli atšķirt mehāniskā transportlīdzekļa privāto un saimniecisko izmantojumu. Turklāt gadījumos, kad tiek veikta uzskaitē par šādu automobiļu izmantošanu, tie rada papildu slogu gan uzņēmumiem, gan pārvaldes iestādēm šādas uzskaites uzturēšanas un kontroles ziņā. Šīs grūtības var palielināt PVN ļaunprātīgas izmantošanas vai krāpšanas mēģinājumu risku.

Polijai pašlaik ir atļauts atkāpties no PVN direktīvas 168. panta, ierobežojot līdz 50 % tiesības atskaitīt PVN par mehānisko transportlīdzekļu pirkšanu, iegādi Kopienas iekšienē, importu, nomu vai līzingu, kā arī PVN, kas maksājams par izdevumiem, kuri saistīti ar šiem transportlīdzekļiem, ar noteikumu, ka tie netiek izmantoti vienīgi saimnieciskās darbības vajadzībām. Atkāpe neattiecas uz mehāniskajiem transportlīdzekļiem, kuru kopējais maksimālais svars pārsniedz 3,5 tonnas, un transportlīdzekļiem ar vairāk nekā deviņām sēdvietām, ieskaitot vadītāja sēdekli. Tā neattiecas arī uz izdevumiem, kas pilnībā saistīti ar nodokļa maksātāja saimniecisko darbību.

Turklāt Polijai ir atļauts atkāpties no PVN direktīvas 26. panta 1. punkta a) apakšpunkta, atbrīvojot no PVN tādu transportlīdzekļu privāto izmantošanu, uz kuriem attiecas minētā atkāpe un kurus izmanto nodokļa maksātājs vai tā darbinieki. Jebkuru izmantošanu mērķiem, kas nav saimnieciskā darbība, uzskata par izmantošanu privātām vajadzībām.

¹ OV L 347, 11.12.2006., 1. lpp.

Atļauju piemērot iepriekš minētos atkāpes pasākumus Padome vispirms² piešķir ar 2013. gada 17. decembra Īstenošanas lēmumu 2013/805/ES³ laikposmam no 2014. gada 1. janvāra līdz 2016. gada 31. decembrim. Tādējādi Polija no 2014. gada 1. aprīļa⁴ valsts PVN tiesību aktos iekļāva atļautos pasākumus.

Polija 2016. gadā lūdza pagarināt laikposmu, kurā varētu piemērot attiecīgos pasākumus. Padome ar 2016. gada 11. oktobra Īstenošanas lēmumu (ES) 2016/1837⁵ apstiprināja šādu pagarinājumu līdz 2019. gada 31. decembrim.

Šis Polijas pieprasījums pagarināt atkāpes termiņu līdz 2022. gada 31. decembrim ir pamatots ar tiem pašiem iemesliem, kas izklāstīti iepriekšējos pieprasījumos. Pieprasījumam ir pievienots ziņojums, kurā ietverts pārskats par procentuālo ierobežojumu, ko piemēro atskaitīšanas tiesībām, kā noteikts Lēmuma 2013/805/ES 3. panta 2. punktā.

Polija apgalvo, ka pašreizējā likme 50 % apmērā ir pamatota un būtu jāturpina piemērot, jo tā ir veicinājusi PVN iekasēšanas procedūras vienkāršošanu un ir novērsusi izvairīšanos no nodokļu maksāšanas. Saskaņā ar Polijas iesniegtajiem datiem Polijas ekonomikā dominē mazi uzņēmumi ar nelielu apgrozījumu (mikrouzņēmumi) un dažiem darbiniekiem. Šādi uzņēmumi ir vai nu individuālie komersanti, vai ģimenes uzņēmumi. Tie 2014.–2017. gadā veidoja gandrīz 96 % no kopējā valsts uzņēmumu skaita. Polija apgalvo, ka ir grūti nodalīt šo mikrouzņēmumu īpašumā esošo korporatīvo transportlīdzekļu privātu izmantošanu un izmantošanu saimnieciskās darbības vajadzībām. Tas pats attiecas uz lieliem uzņēmumiem, kuri bieži savus transportlīdzekļus piešķir lietošanā saviem darbiniekiem kā nenaudas pabalstu. Ir taisnība, ka, nošķirot korporatīvu transportlīdzekļu izmantošanu privātām vajadzībām no to izmantošanas saimnieciskās darbības vajadzībām, rastos apgrūtināšanos un nesamērīgas izmaksas, kas saistītas ar pienācīgu uzskaiti, salīdzinājumā ar potenciālajiem ieguvumiem, jo īpaši attiecībā uz individuālajiem komersantiem un mikrouzņēmumiem. Tas varētu radīt arī juridiskus strīdus starp nodokļu iestādēm un nodokļu maksātājiem, radot papildu izmaksas.

Ir norādīts, ka procentu likme 50 % apmērā atbilstoši atspoguļo šādu transportlīdzekļu faktisko korporatīvo izmantojumu. Saskaņā ar Polijas sniegto informāciju augstākas vai zemākas likmes piemērošana radītu pārāk lielas atšķirības starp noteikto likmi un transportlīdzekļu faktisko izmantošanu saimnieciskām darbībām un privātām vajadzībām. Šī likme ir līdzīga procentu likmei, ko izmanto citās dalībvalstīs.

Šķiet, ka nodokļa maksātāji ir snieguši lielākoties pozitīvu atzinumu par atskaitīšanas nosacījumiem un noteikto procentu likmi. Ar Lēmumu 2013/805/ES pieņemtie pasākumi tiek uzskatīti par apmierinošu kompromisu starp pieņemtajiem noteikumiem un dārgo, laikietilpīgo un lielā mērā neefektīvo uzskaiti, kuras mērķis ir apstiprināt, ka konkrēts transportlīdzeklis patiešām ir izmantots saimnieciskajai darbībai.

² Līdzīga atļauja bija spēkā līdz 2013. gada 31. decembrim, pamatojoties uz Padomes 2010. gada 27. septembra Īstenošanas lēmumu (OV L 256, 30.9.2010., 24. lpp.).

³ OV L 353, 28.12.2013., 51. lpp.

⁴ Polija apgalvo, ka tas tika darīts ar 2014. gada 7. februāra Likumu, ar ko groza 2004. gada 11. marta Likumu par PVN [*Tiesību Aktu Vēstnesis (Dziennik Ustaw)* 2011., Nr. 177, 1054. punkts, ar grozījumiem], un dažiem citiem tiesību aktiem (*Tiesību Aktu Vēstnesis* 2014., 312. punkts).

⁵ OV L 280, 18.10.2016., 28. lpp.

Nav paredzams, ka atkāpes pasākumi ievērojami ietekmēs Polijas nodokļu ieņēmumu kopējo summu, kas iekasēta galapatēriņa posmā. Tāpat nav paredzams, ka tie negatīvi ietekmēs Savienības pašu resursus, ko veido PVN.

Ņemot vērā iepriekš minēto un to, ka ES tiesiskais regulējums un faktiskā situācija nemainās, pieprasītais atkāpes pasākumu pagarinājums līdz 2022. gada 31. decembrim šķiet pamatots. Tāpēc tiek ierosināts apstiprināt pieprasījumu. Ja Polija vēlas pieprasīt pagarinājumu pēc 2022. gada, tai līdz 2022. gada 1. aprīlim jāiesniedz pagarinājuma pieprasījums, kam pievieno ziņojumu, kurā ietverts pārskats par piemēroto procentuālo ierobežojumu.

- **Saskanība ar spēkā esošajiem noteikumiem politikas jomā**

Līdzīgas atkāpes saistībā ar atskaitīšanas tiesībām ir piešķirtas citām dalībvalstīm.

PVN direktīvas 176. pantā noteikts, ka Padome lemj, uz kuriem izdevumiem neattiecas PVN atskaitīšana. Līdz tam laikam tas ļauj dalībvalstīm saglabāt izņēmumus, kas bija spēkā saskaņā ar valsts tiesību aktiem 1979. gada 1. janvārī. Pamatojoties uz iepriekš minēto, pastāv vairāki “status quo” noteikumi, kas ierobežo tiesības atskaitīt PVN attiecībā uz korporatīviem mehāniskajiem transportlīdzekļiem.

Iepriekšējās iniciatīvas iedibināt noteikumus par to, uz kurām izdevumu kategorijām var attiecināt atskaitīšanas tiesību ierobežojumu, ir bijušas neveiksmīgas⁶. Kamēr šie noteikumi nav saskaņoti ES līmenī, tādus izņēmumus kā šis uzskata par piemērotiem.

Tādējādi ierosinātie pasākumi ir saskanīgi ar spēkā esošajiem PVN direktīvas noteikumiem.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Vienīgais iespējamais juridiskais pamats ir PVN direktīvas 395. pants.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

Vadoties pēc PVN direktīvas normas, kura ir šā priekšlikuma pamats, priekšlikums ir Eiropas Savienības ekskluzīvā kompetencē. Tādēļ subsidiaritātes principu nepiemēro.

- **Proporcionalitāte**

Šis lēmums attiecas uz atļauju, ko piešķir dalībvalstij pēc tās pieprasījuma, un tas neuzliek nekādus pienākumus.

Ņemot vērā atkāpes ierobežoto darbības jomu, īpašais pasākums ir proporcionāls izvirzītajam mērķim, proti, vienkāršot nodokļu iekasēšanu un novērst konkrētus nodokļu nemaksāšanas vai izvairīšanās no nodokļu maksāšanas veidus. Jo īpaši ņemot vērā iespēju, ka uzņēmumi savu atbildību var deklarēt mazākā mērā un ka pienākums pārbaudīt nobraukumu nodokļu iestāžu vajadzībām rada slogu, 50 % ierobežojuma noteikšana vienkāršotu PVN iekasēšanas procedūru un novērstu izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, cita starpā izmantojot nepareizu uzskaiti.

⁶ COM (2004) 728 final – Priekšlikums Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 77/388/EEK nolūkā vienkāršot pievienotās vērtības nodokļa saistības (OV C 24, 29.1.2005., 10. lpp.), atsaukts 2014. gada 21. maijā (OV C 153, 21.5.2014., 3. lpp.).

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Ierosinātais instruments ir Padomes īstenošanas lēmums.

Saskaņā ar PVN direktīvas 395. pantu atkāpe no kopējiem PVN noteikumiem ir pieļaujama vienīgi ar Padomes atļauju, ko tā ar vienprātīgu lēmumu pieņem pēc Komisijas priekšlikuma. Padomes īstenošanas lēmums ir vispiemērotākais instruments, jo to var adresēt atsevišķai dalībvalstij.

3. EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Apspriešanās ar ieinteresētajām personām netika veikta. Šā priekšlikuma pamatā ir Polijas pieprasījums, un tas attiecas tikai uz šo konkrēto dalībvalsti.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Neatkarīgu ekspertu atzinums nebija vajadzīgs.

- **Ietekmes novērtējums**

Priekšlikuma mērķis ir vienkāršot PVN iekasēšanas procedūru un novērst izvairīšanos no PVN maksāšanas. Tāpēc tas var pozitīvi ietekmēt gan uzņēmumus, gan pārvaldes iestādes. Atkāpes pasākumus Polija noteica kā vispiemērotāko risinājumu, un tie ir salīdzināmi ar citām iepriekšējām un pašreizējām atkāpēm, kas piešķirtas citām dalībvalstīm.

- **Pamattiesības**

Šim priekšlikumam nav ietekmes uz pamattiesību aizsardzību.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Priekšlikumam nebūs nelabvēlīgas ietekmes uz ES budžetu.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzīšanas, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Priekšlikumā ir iekļauta turpināmības klauzula — 2022. gada 31. decembris.

Gadījumā, ja Polija apsvērtu atkāpes pasākumu turpmāku pagarinājumu pēc 2022. gada, tai ne vēlāk kā 2022. gada 1. aprīlī būtu jāiesniedz Komisijai ziņojums, kurā ietverts pārskats par procentuālo ierobežojumu kopā ar pagarinājuma pieprasījumu.

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar kuru groza Padomes Īstenošanas lēmumu 2013/805/ES, ar ko Polijas Republikai atļauj ieviest pasākumus, atkāpjoties no 26. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 168. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvu 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu⁷ un jo īpaši tās 395. panta 1. punkta pirmo apakšpunktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) Direktīvas 2006/112/EK 168. pantā noteiktas nodokļa maksātāja tiesības atskaitīt pievienotās vērtības nodokli (PVN), kas maksājams par preču un pakalpojumu piegādēm, ko tas izmantojis darījumos, par kuriem uzliek nodokli. Minētās direktīvas 26. panta 1. punkta a) apakšpunktā kā pakalpojumu sniegšana par atlīdzību minēti darījumi, kad saimnieciskās darbības aktīvi tiek izmantoti nodokļa maksātāju vai to darbinieku privātajām vajadzībām vai, plašākā nozīmē, citiem mērķiem nekā savas saimnieciskās darbības vajadzībām.
- (2) Ar Padomes Īstenošanas lēmumu 2013/805/ES⁸ Polija ir pilnvarota ierobežot tiesības saskaņā ar Direktīvas 2006/112/EK 168. pantu atskaitīt PVN līdz 50 % gadījumos, kas attiecas uz noteiktu mehānisko autotransporta līdzekļu pirkšanu, iegādi Kopienas iekšienē, importu, nomu vai līzingu, kā arī PVN par izdevumiem, kas saistīti ar šiem transportlīdzekļiem, ja attiecīgais transportlīdzeklis netiek pilnībā izmantots saimnieciskās darbības vajadzībām. Attiecībā uz transportlīdzekļiem, uz kuriem attiecas minētais 50 % ierobežojums, Polijai ir atļauts arī atbrīvot nodokļa maksātājus no pienākuma klasificēt minēto transportlīdzekļu izmantošanu ar saimniecisko darbību nesaistītām vajadzībām kā pakalpojumu sniegšanu saskaņā ar minētās direktīvas 26. panta 1. punkta a) apakšpunktu.
- (3) Īstenošanas lēmuma 2013/805/ES beigu termiņš ar Padomes Īstenošanas lēmumu 2016/1837/ES⁹ tika pagarināts līdz 2019. gada 31. decembrim.
- (4) Ar vēstuli, kas Komisijā reģistrēta 2019. gada 14. janvārī, Polija lūdza atļauju turpināt piemērot atkāpes pasākumus, kas atļauti ar Īstenošanas lēmumu 2013/805/ES ("atkāpes pasākumi"), uz turpmāku laikposmu līdz 2022. gada 31. decembrim.

⁷ OV L 347, 11.12.2006., 1. lpp.

⁸ Padomes Īstenošanas lēmums 2013/805/ES (2013. gada 17. decembris), ar ko Polijas Republikai atļauj ieviest pasākumus, atkāpjoties no 26. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 168. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 353, 28.12.2013., 51. lpp.).

⁹ Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2016/1837 (2016. gada 11. oktobris), ar ko Polijas Republikai atļauj turpināt piemērot pasākumus, atkāpjoties no Direktīvas 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu 26. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 168. panta (OV L 280, 18.10.2016., 28. lpp.).

- (5) Komisija ar 2019. gada 15. aprīļa vēstuli saskaņā ar Direktīvas 2006/112/EK 395. panta 2. punktu informēja pārējās dalībvalstis par Polijas pieprasījumu. Komisija ar 2019. gada 16. aprīļa vēstuli paziņoja Polijai, ka tās rīcībā ir visa informācija, kas vajadzīga pieprasījuma izskatīšanai.
- (6) Saskaņā ar Īstenošanas lēmuma 2013/805/ES 3. panta 2. punktu Polija kopā ar pieprasījumu iesniedza Komisijai ziņojumu, tostarp pārskatu par procentuālo ierobežojumu, ko piemēro tiesībām atskaitīt PVN. Pamatojoties uz pašlaik pieejamo informāciju, Polija apgalvo, ka 50 % likme joprojām ir pamatota. Tā arī apgalvo, ka atkāpe, kas piešķirta ar Īstenošanas lēmumu 2013/805/ES, no Direktīvas 2006/112/EK 26. panta 1. punkta a) apakšpunktā izklāstītās prasības joprojām ir nepieciešama, lai novērstu nodokļa dubultu uzlikšanu. Minētie atkāpes pasākumi ir pamatoti ar nepieciešamību vienkāršot PVN iekasēšanas procedūru un novērst izvairīšanos no nodokļa maksāšanas, kas rodas saistībā ar nepareizu uzskaiti un nepatiesu nodokļa deklarēšanu.
- (7) Atkāpes pasākumu pagarināšana būtu jāierobežo līdz laikam, kas vajadzīgs, lai novērtētu atkāpes pasākumu efektivitāti un procentuālās daļas piemērotību. Tādēļ būtu jāatļauj Polijai turpināt piemērot atkāpes pasākumus līdz 2022. gada 31. decembrim.
- (8) Jānosaka termiņš, līdz kuram jāpieprasa atļauja atkāpes pasākumu turpmākai pagarināšanai pēc 2022. gada. Turklāt būtu jāprasa, lai Polija kopā ar jebkuru šādu pagarinājuma pieprasījumu iesniedz ziņojumu, tostarp pārskatu par procentuālo ierobežojumu, ko piemēro tiesībām atskaitīt PVN.
- (9) Atkāpes pasākumiem būs tikai nenozīmīga ietekme uz galapatēriņa posmā iekasēto kopējo nodokļa apjomu, un tiem nebūs negatīvas ietekmes uz Savienības pašu resursiem, ko veido iekasētais PVN.
- (10) Īstenošanas lēmums 2013/805/ES tāpēc būtu attiecīgi jāgroza,
IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Īstenošanas lēmuma 2013/805/ES 3. pantu aizstāj ar šādu:

“3. pants

Šis lēmums zaudē spēku 2022. gada 31. decembrī.

Pieprasījumu atļaut pagarināt šajā lēmumā atļautos atkāpes pasākumus iesniedz Komisijai līdz 2022. gada 1. aprīlim. Kopā ar pieprasījumu iesniedz ziņojumu, ietverot pārskatu par procentuālo ierobežojumu, ko piemēro tiesībām atskaitīt PVN, pamatojoties uz šo lēmumu.”

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Polijas Republikai.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*